

Obsah

Porovnávacie štátne právo (Ústavné systémy demokratických štátov)

I. kapitola

Úvod do štúdia porovnávacieho štátneho (ústavného) práva

1.1.	K definícii pojmu porovnávacie štátne právo	9
1.2	Základná typológia štátneho práva	10
1.3	Pramene porovnávacieho štátneho práva	12
1.4	Základné druhy prameňov porovnávacieho štátneho práva	13
1.4.1	Pramene štátneho práva v anglo-americkom ústavnom systéme	14

II. kapitola

Ústavnosť a demokratické štáty

2.1	Konštitucionalizmus	18
2.2	Základné ústavné princípy demokratických štátov ...	19

III. kapitola

Teória ústavy, postavenie a úlohy ústavy v právnom poriadku

3.1	História ústav a ústavnosť	30
3.2	Ústava v širšom a užšom zmysle	31
3.2.1	Problematika ústavy a ústavného práva v štátovede .	33
3.3	Ústava v materiálnom zmysle a ústava vo formálnom zmysle	33
3.3.1	Ústava v materiálnom zmysle	33
3.3.2	Ústava vo formálnom zmysle	35
3.4	Základná typológia ústav	37
3.5	História vzniku písaných ústav	39
3.6	Ústavné zmeny a revízia ústavy	41

3.6.1	Legislatívna technika ústavných zmien	42
3.6.2	Zásadná zmena (revízia) ústavy	47
3.6.3	Neformálne ústavné zmeny	48

IV. kapitola

Základné práva a slobody občanov

4.1	Historické korene základných práv a slobôd občanov	50
4.2	Prvé vymedzenia základných a nedotknuteľných práv človeka	52
4.3	Vznik modernej koncepcie základných ľudských práv v čase osvietenstva a liberalizmu v Európe ...	55
4.4	Prvé ústavné kodifikácie ľudských práv	58
4.5	Všeobecné obmedzenia zásahov štátu do oblasti základných práv	62
4.6	Vzťah práva a politiky v oblasti základných práv a slobôd	63
4.7	Osobitné postavenie hospodárskych a sociálnych práv	64
4.7.1	Právne problémy realizácie hospodárskych a sociálnych práv	66
4.8	Poznámky ku koncepcii ľudských práv a slobôd vo Francúzskej republike	68
4.8.1	Súčasná ústavná úprava ľudských práv a slobôd vo Francúzskej republike	70
4.9	Ľudské práva a slobody v SRN	71

V. kapitola

Politické strany

5.1	Charakteristika a pôsobenie politických strán	78
5.2	História politických strán	79
5.3	Demokratické a nedemokratické spoločnosti	82
5.4	Úlohy (funkcie) politických strán	83
5.5	Základné typy (druhy) politických strán	85
5.6	Základné druhy politických (straníckych) systémov ..	96
5.6.1	Systém jednej politickej strany	97
5.6.2	Systém dvoch politických strán	98
5.6.3	Systém viacerých politických strán	100
5.7	Organizácia a štruktúra politických strán	102
5.7.1	Výber straníckych kandidátov a organizovanie predvolebných kampaní	103

VI. kapitola

Zásady volebného práva a volebné systémy

6.1	Všeobecné poznámky k volebnému systému	105
6.2	Zásady (princípy) volebného práva	106
6.2.1	Všeobecnosť volebného práva	106
6.2.2	Rovnosť volebného práva	108
6.2.3	Priamosť volebného práva	110
6.2.4	Tajnosť hlasovania	111
6.3	Väčšinový volebný systém	114
6.4	Proporcionálny volebný systém	119
6.4.1	Zisťovanie volebného kvocientu	121
6.4.2	Rozdeľovanie zostatkových (zvyškových) mandátov ..	122
6.4.3	Metódy umožňujúce pri proporcionálnom volebnom systéme rozdelenie všetkých mandátov už v prvom kole	123
6.5	Modifikácia proporcionálneho volebného systému v SRN	126
6.6	Modifikácia proporcionálneho volebného systému v Talianskej republike	127

VII. kapitola

Vládne formy

7.1	Definícia a podstata vládnej formy	130
7.2	Klasická parlamentná vládna forma (parlamentná demokracia)	133
7.2.1	Prejavy parlamentnej vládnej formy v závislosti od politického systému štátu	136
7.3	Prezidentská forma vlády (prezidiálna demokracia)	139
7.4	Zmiešané vládne formy (semiprezidiálna republika, kancelársky princíp) ..	141
7.4.1	Kancelársky systém	143
7.5	Vláda parlamentu (mimoriadna parlamentná vládna forma, extrémna parlamentná demokracia)	145
7.6	Zdanlivý (falošný) parlamentarizmus	146

VIII. kapitola

História a súčasnosť parlamentnej vládnej formy

8.1	Poznámky k vývoju anglického parlamentu	148
-----	---	-----

8.2	Stručný historický vývoj parlamentu vo Francúzsku	151
8.2.1	Stavovské zhromaždenie - predchodca parlamentu ...	154
8.3	Zmysel a funkcie dvojkomorových parlamentov	156
8.3.1	Druhá komora - reprezentant odlišnej kategórie občanov (Snemovňa lordov)	159
8.3.2	Druhá komora - reprezentant záujmov určitých územných celkov (krajinské komory, Spolková rada, Senát v USA)	160
8.3.3	Druhá komora - reprezentant určitej hospodárskej vrstvy (Hospodárska a sociálna rada)	163
8.4	Vnútoraná štruktúra a činnosť parlamentov (všeobecné poznámky)	166
8.4.1	Funkčné obdobie parlamentov, zasadania a schôdzky	166
8.4.2	Riadenie činnosti parlamentu (President des Hauses, Speaker, Chairman of the house)	169
8.4.3	Výbory (komisie) snemovní (committees, Ausschüsse)	170
8.4.4	Parlamentné kluby a frakcie	173
8.4.5	Parlamentná (poslanecká) imunita	174

IX. kapitola

Parlamente v súčasných moderných demokraciách

9.1	Britský model parlamentnej vládnej formy	178
9.1.1	Základné úlohy britského parlamentu	179
9.1.2	Zloženie britského parlamentu	180
9.1.3	Snemovňa obcí (the House of Commons)	180
9.1.4	Snemovňa lordov (the House of Lords)	185
9.1.5	Spôsob práce britského parlamentu	188
9.1.6	Zákonodarný proces v britskom parlamente	190
9.1.7	Zákony o parlamente z roku 1911 a 1949	194
9.1.8	Ďalšie oblasti pôsobnosti britského parlamentu ...	195
9.1.9	Postavenie členov britského parlamentu	197
9.2	Parlament v Talianskej republike	197
9.2.1	Zloženie talianskeho parlamentu	199
9.2.2	Spôsob práce talianskeho parlamentu	202
9.2.3	Orgány snemovní talianskeho parlamentu	204
9.2.4	Zákonodarný proces v talianskom parlamente	205
9.2.5	Ďalšie oblasti pôsobnosti talianskeho parlamentu .	210
9.2.6	Postavenie členov talianskeho parlamentu	212
9.3	Parlament v Spolkovej republike Nemecko (der Bundestag)	214
9.3.1	Zloženie a spôsob práce Spolkového snemu	216
9.3.2	Základné úlohy Spolkového snemu	217
9.3.3	Zákonodarný proces v Spolkovom sneme	218
8.3.3.1	Postavenie Spolkovej rady v legislatívnom procese	223
8.3.3.2	Spoločný výbor	224
9.3.4	Kontrolná právomoc Spolkového snemu	225

9.3.5	Kreačná právomoc Spolkového snemu	227
9.3.6	Právomoc Spolkového snemu v oblasti zahraničnej politiky	227
9.3.7	Orgány Spolkového snemu	228
9.3.8	Poslanci Spolkového snemu	230

X. kapitola

Prezidentská vládna forma v USA

10.1	Všeobecná charakteristika	233
10.2	Formálna štruktúra Ústavy USA	234
10.3	Postavenie zákonodarného orgánu	236
10.3.1	Spôsob práce a orgány snemovní Kongresu	239
10.3.2	Pôsobnosť Kongresu v zákonodarnej oblasti	242
10.3.3	Zákonodarný proces v Kongrese	244
10.3.4	Ďalšie oblasti pôsobnosti Kongresu	252
10.4	Prezident Spojených štátov amerických	255
10.5	Spolupôsobenie prezidenta a Kongresu	259
10.6	Uplatňovanie prezidentskej vládnej formy v niektorých ďalších krajinách	265

XI. kapitola

Štátne formy

(Hlavy štátov v monarchiách a republikách)

11.1	Forma štátu	268
11.2	Základné druhy monarchií	270
11.3	Republika ako demokratická forma štátu	271
11.4	Rozdelenie štátnych foriem podľa osoby stojacej na čele štátu	272
11.4.1	Hlavy štátov v súčasných monarchiách	273
11.4.2	Monarcha vo Veľkej Británii	273
11.4.3	Monarcha v Španielsku	277
11.4.4	Hlavy štátov v niektorých ďalších európskych monarchiách	280
11.5	Prezidenti v európskych štátoch	282
11.5.1	Prezident Talianskej republiky	283
11.5.2	Prezident Spolkovej republiky Nemecko	286
11.5.3	Prezident piatej Francúzskej republiky	290
11.6	Zastupovanie hlavy štátu (regentská rada, viceprezident, predseda senátu, predsedaparlamentu)	295

XII. kapitola**Súdna moc**

12.1	Vývoj doktríny panstva práva v anglo-americkom ústavnom systéme	300
12.2	Všeobecné poznámky k činnosti súdnych orgánov vo Veľkej Británii a USA	302
12.3	Štruktúra súdnych orgánov vo Veľkej Británii	305
12.4	Systém súdnych orgánov v jednotlivých štátoch USA	313
12.4.1	Systém federálnych súdov v USA	316
12.5	Súdne orgány v Spolkovej republike Nemecko	321
12.5.1	Organizácia súdov v SRN	323
12.6	Súdne orgány v Talianskej republike	325
12.7	Súdne orgány vo Francúzskej republike	328

XIII. kapitola**Kontrola ústavnosti (ústavné súdnictvo)**

13.1	Všeobecná charakteristika	331
13.1.1	K historickému vývoju kontroly ústavnosti	332
13.1.2	Základné členenie a druhy kontroly ústavnosti	344
13.1.3	Ústanovovanie sudcov ústavných súdov, zloženie a funkčné obdobie	346
13.2	Kontrola ústavnosti v USA a Kanade	348
13.3	Ústavný súdny dvor v Rakúsku (Verfassungsgerichtshof)	356
13.4	Spolkový ústavný súd v SRN (Bundesverfassungsgericht)	359
13.5	Ústavný súd Talianskej republiky (Corte Costituzionale)	363
13.6	Ústavná rada vo Francúzskej republike (Conseil constitutionnel)	367

XIV. kapitola**Kontrola činnosti štátnej správy (správne súdnictvo)**

14.1	Všeobecná charakteristika	371
14.2	Správne súdnictvo vo Francúzskej republike	373
14.3	Správne súdnictvo v Spolkovej republike Nemecko a v Rakúsku	374
14.4	Správne súdnictvo v Talianskej republike	377
14.5	Správne súdnictvo v anglo-americkom právnom systéme	379
14.6	Poznámky k inštitútu "Ombudsman"	380

XV. kapitola

Federalizmus

15.1	Všeobecná charakteristika	384
15.1.2	Historický vývoj	386
15.1.3	Federálna vláda a federálne ústavy	387
15.1.4	Rozdelenie pôsobnosti vo federáciách	388
15.1.5	Základné inštitúty federalizmu	389
15.1.6	Úloha financií vo federatívnom štáte	393
15.1.7	Rozširovanie federálnych právomocí	398
15.2	História a ústavné základy amerického federalizmu	397
15.3	Federalizmus vo Švajčiarsku	402
15.4	Federalizmus v Belgicku	405
15.5	Federalizmus v Spolkovej republike Nemecko	410

XVI. kapitola

Organizácia verejnej moci na miestnej úrovni (Miestna samospráva a miestna štátna správa)

16.1	Všeobecná charakteristika	416
16.2	Miestna samospráva vo Veľkej Británii	419
16.3	Miestna samospráva v USA	423
16.4	Miestne orgány vo Francúzskej republike	430
16.5	Miestne orgány v Spolkovej republike Nemecko	434
16.6	Miestne orgány v Talianskej republike	438

Literatúra	445
------------------	-----